

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ разом з ілюстр. додатком „Неділя“ вносять:
на цілий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
місячно — „ 85 „
для заграниці 15 рублів або 24 франків.
Коштовні числа по 6 кр. в борі газет Л. Горювіча в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ :

у вівторок, четвер, суботу і неділю.

Редакція і Адміністрація „Буковини“ знаходиться в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2), куда всі долски адресувати належить. — Бюро редакції отворене щодня від 8. рано до 8. вечером

Буковинський краєвий сойм.

(Перше засіданє з дня 10-го с. м.)

Дня 10-го с. м. відбуло ся 1. засіданє буковинського сойму. Краєвий капітан Лупул повитав послів і візвав до ревної праці. „Любов до нашого рідного краю — казав він — і думки, що найважнійші інтереси краю зложені з довірем в наші руки, нехай будуть провідними знаками в нашій праці. Они певно покажуть нам справедливу дорогу, котра веде до блага краю і населеня і вкажуть нам напрям, котрий приведе нас ближше до бажаної цілі“. Далше краєвий капітан повитав краєвого прези-та і просив его о таку саму щирю підпору, яку показав гр. Гоес минувшої сесії для хосенної праці сойму. А сего разу прийде під наряду цілий ряд важних справ. „Через можливе річеве і безсторонне трактованє предложених вам (послам) справ удасть ся щільности сеї високої палати певно, перемогти богатий материял в тім короткім часі, який назначений для наших нарад, з успіхом. Для осягненя тої цілі певно причинить ся, коли в дебатах залищуть ся особисті напади, котрі шкодять повазі кожного парламентарного тіла і котрі спиняють їх діяльности і чинности“.

До краю ставлять з кожним роком більші жаданя, особливо сего року збільшать ся видатки на школи, субвенції на дороги і залізничі шляхи. А позаяк ті шляхи перетинають богаті сторони краю, отже є надія, що краєви виплатить ся будова тих шляхів. Відтак спімнув краєвий капітан про смерть архикнязів Альбрехта і Володислава, далше по волоски про смерть митрополита Мораря-Андрієвича і додав по руски: „Его добре серце, его поцтивий характер повискали ему прихильність і поважанє всіх тих, що его знали. Приятельську память і ми ему на завше утримаємо“. Вкінци вніс краєвий капітан трикратний оклик в честь цісаря, котрий послі в одушевленєм повторили.

Онісля забрав голос краєвий президент гр. Гоес і повитавши високу палату запевнив їй свою чинну підпору у всіх хосенних працях. З другої сторони просив заступник правительства о зичливу прихильність для евентуальних правительственних предложень, хоч доси нема надії на такі, бо вступні роботи в справі реґуляції ріки Молдави не поступили наперед.

Новий ректор університету проф. др. Попович Евсевій складав приреченє польське. По перечитаню петицій і приділеню поодиноким комісіям, приступлено до вибору комісій. З Русинів-народців ввійшла до комісії верифікаційної пос. Стоцький, до петиційної Пігуляк, адміністраційної Стоцький. Відчитано пильне внесене пос. Тиміньського, котрим звиває ся правительство, щоби оно завело у всіх державних середних школах руску і волоску мову яко взглядно обовязковий предмет. П. Тиміньский порушив сим справу, яку вже ухвалила рада міста в Чернівцях і якою займає ся краєва рада шкільна. По принятю бюджетової провізорії на місяці січень, лютий і марот с. р. закінчено перше засіданє.

Перегляд політичний.

— 0 —

В Австрії розпочали вже всі сойми свої праці. Найбільшу цікавість будять наради чеського сойму, бо надіють ся, що теперішня сесія соймова зближить обидва народи і що навязуть ся шерші мирні зносини. Молодочехи, котрих сили задля навязаня зносин в правительством центральним змогли ся значно, жадають безусловного уступленя намістника Чех гр. Туна, котрий за ери коаліційного міністерства виступав ворожо против молодочеського сторонництва і викликав багато політичних процеєв. Хот гр. Тун в соймі говорив передовім по чеськи і хоч він запевнював, що Чехи завнають як найбільшої справедливости зі сторони краєвого правительства, то Молодочехи підносять з натиском, що чеський нарід не може забути вчинків гр. Туна, котрі змагали до придушеня молодочеського руху. Намістник гр. Тун мусить числити ся в сильним впливом молодочеських послів і мабуть по закінченю теперішньої сесії уступить. — В істрійскім соймі хотіли хорватекі послі привести свою рідну мову до належного значія і склали посольські пререченя по хорватски, але послі-Італіянци нарбили страшного крику задлятого. В тирольскім соймі не явили ся італіяньскі послі, а в трієстенскім соймі хорватекі послі. Характеристичне, що доси всі сойми — з виїмкою галицького і буковинського — зажадали від правительства, щоби оно при відновленю угоди в Угорщиною стерпело інтересів Долитавщини.

В сій справі відбула ся минувшого тижня у Відни конференція, в котрій вняли участь зі сторони австрійського правительства міністри гр. Бадені, др. Біліньский і бар. Глянц, а зі сторони Угорщини міністри бар. Банфі, Люкач, Даніаль і бар. Йосіка. Окрім відновленя угоди торговельно-митової, окрім справи банку австро-угорського і усталеня способу поступованя в справах, котрі на підставі засадних устав мають по обох сторонах Литави тракту-

вати ся так само, отже в справі податків консумційних від цукру, пива, горівки і нафти, при відновленю угоди іде також о означене суми, якою мають обі половині держави причиняти ся до поношеня спільних видатків. Доси платила Долитавщина 70 процент всіх спільних видатків, що певно не відповідає справедливости. Ту суму означає особна комісія з 15 членів т. зв. депутация реґіколярних, котру вибирають обі палати нашої ради державної і угорського сойму. Візване до вибору тої комісії наступить в початком нової сесії ради державної, що має зійти ся дня 11-го лютого. Fremdenblatt помістив про ту угоду цікаву вступну естатю, в котрій каже такє: „Переведе-не кожної угоди, де входить в гру економічні інтереси, часто собі противні, дуже тяжке, а в сім разі оно тим тяжше, бо іде о державні інтереси. Засади, якими поводять ся обі сторони, можуть мати успокоюючий вплив на успішність, бо міністри розуміють ті переговори так, що відновленє економічної угоди є конечною державною потребою так для Австрії як для Угорщини. Жадна сторона не думає другу перехитрити, а обидві мають щирю і добру волю довести до угоди, котра була би для обох сторін відповідною і справедливою; провідною гадкою для обох сторін буде вигворенє таких відносин в слідуєщих десятиох літах, котрі для жадної сторони не означали би ані побіди ані страти, а зреалізованєм справедливих потреб і жадань обох сторін стали ся новим доказом, що тісна звязь між обома половинами нашої держави становить пожадану підставу економічного роввою тих половин і сили цілої держави“. Що австрійське правительство справді хоче совістно берегти покрявжені інтереси Долитавщини, покаже недалека сесія ради державної.

Про важнійші праці, якими рада державна буде занимати ся, знати доси лише, що буде предложений проєкт реформи виборчої, закон о управильненю пенсий для вдовиць і сиріт по урядниках і закон о підвишеню платні для урядників (головно трех найвишших ранг). При нагоді переговорів в справі відновленя угоди в Угорщиною, відбули ся також наради в справі татраньського Морського Ока. Постановлено полагодити той довголітний спір між Угорщиною а Галичиною мировим судом, до котрого має ввійти по двох членів з австрійського найвишого трибуналу і з королівекі курії угорської, а ті мають собі вибрати ще одного безсторонного судию. Тому судови мають оба правительства передати всі вибрані акти.

У Відни розпочав ся виборчий рух на добре, бо вибори до ради громадекі вже розписані на день 10-го лютого с. р. Того дня буде вибирати третя курія, в котрій безперечно побідять антисеміти. Антисемітеке сторонництво мабуть рішило ся, вибрати ще раз д-ра Люегера бурмістром, але чи він сім разом одержить цісарєке затвердженє, о сім сумнівають ся загально.

Німеччина занимає ся тепер головно двома справами: телеґрамою цісаря Вільгельма до президента Трансвалю Крігера (про се пишемо трохи низше) і справою Гаммерштайна. Сей барон був свого часу головним редактором Kreuz Ztg., органу консервативної партії,

і яко таким був важним чинником тої партії. Він спроневірив повірені йому гроші, до того сфальшував векслі а навіть урядові акти і став таким чином простим злочинцем. Говорять, що члени консервативної партії знали вже від давна про ті вчинки бар. Гаммерштайна; коли-ж так, то повинно сторонництво — як жадає Reichsbote — піддати ся під мировий суд і пересвідчити ся, хто провинив ся і о скілько. Цікавий сей процес відбуде ся перед судом присяжних.

Французький парламент збере ся дня 14-го с. м. на нову сесію. Рада міністрів зложила вже програму для нової сесії: она обіймає передовсім бюджет на 1897 р., охоронне уставодавство для робітників, судимирів, право стоваришень і реформу процедури карної в дусі запровадження явности карних слідств. Між тим справа панамська не дає французькій суспільности спати. Недавно тому оголосила газета France спис перекуплених і зробила тим очевидно велику сенсацію, але стягнула на себе також кілька процесів, бо деякі з оголошених подали скарги до судів. — З кінцем минулого року робила французька праса обрахунок з поступу внутрішньої політики. Journal des Debats твердить, що минулий рік означив ся безчисленними перемогами соціалістів, котрі викликали кризу міністерску і тепер тішуть ся, що радикальне міністерство Буржоа сприяє соціалістичній агітації і не перешкадає революційному рухові. Натоміць домагають ся радикали переведення дійсної радикальної програми і жадають, щоби будучий бюджет не був реакційним, а справді радикальним, а заразом налягають на міністерство, котре доси все відкладає, щоби оно приступало до переведення практичних реформ і сталих змін в республіканських відносинах в дусі радикально-демократичнім.

Італія поступила собі знов раз зовсім не гарно. Іде о справу таку: Італіянець веде ся дуже зле в Африці з абесинськими повстанцями, бо Абесинці обступають чим раз більше італійську армію і хотять її зовсім розбити. В сій прикрій положенню хопила ся Італія поганого средства. Абесинський цїсар Менелік мав кривих князів у Швайцарії, котрі там ходили до університетів. Они часто переписували ся з своїм цїсарським кривняком, котрий знов зі своєї сторони звиряв ся їм з своїми планами. Отже тих трох князів заманив італійський агент Траверсі за італійську територію, тут їх увязнено і звідти мають їх перевести до Масави, де стоїть італійське військо під командою генерала Баратієріго. Они мають послужити за оружє, щоби від Менеліка вимусити користнійшє услівя миру або вимінати їх за пійманих Абесинцями італійських офіцерів. Та таке поступування італійського правительства будить справедливу відразу і доказує, що в Італії ще не перевели ся традиції Макіавеля.

В Бельгії заносить ся на зміну в міністерстві. Іменно президент міністрів Берлі уляг апоплексії мозку і після ореченя лікарів не виличить ся вже ніколи. Для того Берлі виїде на довшу відпустку до полудневої Франції, звідки певно не поверне на своє теперішнє становище. Сей случай дасть бельгійському королеви довго бажану нагоду, надати своєму міністерству иньше пятно. Найбільше виглядів стати президентом міністрів має князь Ураель, аристократ з дуже уміркованими поглядами політичними і безвглядний прихильник військової реформи. Его іменоване президентом міністрів потягне за собою димісію деяких реакційних членів теперішнього кабінету, що безперечно виїде на користь Бельгії.

Болгарське собраніє сходить ся дня 21-го с. м. на наради. Після донесень з Софії наміряє правительство внести проєкт устави в справі заведеня в Болгарії золотої валюти через закупно золота і вицфанє з обігу 20 мільонів срібних монет. Князь Фердинанд мав виїхати в заграницю, іменно до Риму, Німеччини, Франції і Англії. В сій справі доносять до Berliner Tagblatt-у з Софії: Князь Фердинанд задумує удати ся до Риму, щоби

ублагати папу. Потверджує ся, що папа загрозив князю екекомуникацією, коли-б кн. Бориса перехрещено на православіє. Чути також, що княгиня хоче покинути свого мужа і вернути до родичів, коли-б справді прийшло до переступу кн. Бориса на православіє. Між тим міністерство уважає се конечною потребою і каже, що не можна того відкладати, що вже раз обіцяно урядово, і думає, що могло би прийти до важного нарушеня звязи між династією а народом, коли би нарушено знане релігійне чутє болгарів. Так отже загрожений князь зі всіх сторін непорозуміннями: у власній родині, з папою, з міністерством Стоїлова і з народом. А все се задля переступу кн. Бориса, котрий зрештою не мав би — як се російська праса підносила — бажаного успіху. Тому тепер підносять ся сумніви, чи князь взагалі верне з своєї подорожи до Болгарії. Також оповідають, що князь загостить до Німеччини, Франції і Англії, щоби спробувати, чи відтам не зможе добути ся до Пербурга.

Турецька справа трохи притихла. Турецькі війська не можуть дати собі ради з вірменськими повстанцями в Цайтуні. Отже амбасадори європейських держав предложили турецькому правительству своє посередництво. Як задумують амбасадори справити ся з тою задачею, тяжко тепер зрозуміти, тим більше, що повстанці одержали поживу на довший час. Говорять, що європейські держави пропонуть султанови також проєкт реформи для вірменських віялетів, над котрими султан готов застановити ся.

Так само притихла в Америці венецуйська справа бо комісія Сполучених Держав американських відбуває тепер свої наради. Загално пересвідчені, що до війни між Англією а Сполученими Державами не прийде, бо Сполучені Держави ще менше приготовлені до війни як Англія, а ся знов такою війною засудила би себе саму на голодову смерть, бо найбільшу часть збіжжя привозять до Англії з Америки. За те виступила тепер нова справа на перший план і занепокоїла ума, іменно справа трансвальська. Річ має ся так: В полудневій Африці, недалеко англійської колонії Капштадт, є „хлопецька“ республіка Трансвалія. Она відзначає ся великим багатством і тому не диво, що Англія вже вже віддавна хоче з тої самостійної республіки зробити свою колонію. Англійські торговельники осідали вже від довгих літ в Трансвалії і вкінці було їх більше як первітних тубильців, т. зв. бурів. Отже англійські купці основали осіоне політичне товариство і домагають ся основаня дійсної республіки з конститудією, котру ухвалив би цілий нарід; справедливого права голосованя і справедливої репрезентації; рівноуправненя англійської мови з голандською; одвічальности міністерства; основаня незалежних судів і доброї платні для судив; свободи науки; заведеня доброї служби урядничої і доброї платні для урядників. Після теперішнього права не належать ся їм жадні права. Ті змаганя піддержують зручно англійські власти в Капштадті і узброїли більш 1000 людей. Сі скоро стали під командою Джемсона на границі і вдерли ся в територію трансвальської республіки. Але діставши належиту відправу вернули назад. Тоді також англійське правительство наказало, щоби відкликати Джемсона. Натоміць вислав німецький цїсар Вільгельм до президента трансвальської республіки Крігера привітну телеграму, в котрій висказує втіху, що Трансвалія справила ся без чужої помочи з нападниками. За сєю телеграму дуже лють ся англійська праса і відгрожує ся. Опісля таки наступило втихомирєнє, бо тепер вже льондонські газети твердять, що грозяча криза вже минула і всяка небезпечність усунена. Супротив сих вістий все таки дивно виглядає, для чого правительство англійське як-раз тепер приказало утворити т. зв. літаючу ескадру.

Загадка до розвязки.

— 0 —

П. Василь Щурат подає в *Радикалі* з 5. січня таку цікаву загадку до розвязки.

Загадки, яку поставила мені москвофільська молодіж, що групує ся в товаристві „Буковина“ у Відні, я зовсім не пробує розвязувати. Не пробує розвязувати її тому, щоби не спіткати ся часом з докором в тенденційности або партійнім засліпленю. Подаю голий факт, промовчуючи все те, що могло-б мене лиш особисто дїткнути.

„В хвили, коли мали відбутися сегорічні загальні збори тов. „Буковина“, (москвофільського студентського товариства) я був у Відні чоловіком приватним, приватним з огляду на те, що не належав до ніякого товариства. Мимо того запрошений кількома членами „Буковини“ на повиборчий комере я явив ся в умовленім ресторані, де зібрана москальська молодіж, упоравши ся з офіційною частию зборів, почала часть забавну а промовами. Першу промову виголосив нововибраний голова тов. „Буковини“ господин Дм. Н. Вергун. Була се інавгураційна промова, в котрій г. Вергун, на велике здивованє з мові сторони, підписав ся в імени свого товариства зовсім під програмою галицьких радикалів! Політично-економічну програму радикалів легко було ему приймати, бо-ж її приймали в Галичині вже й старі москвофіли. Але що г. Вергун офіційно в імени своїх товаришів відступив і від принципіальної негациї української ідеї (меньшої ваги те, що він наввав її „областним українофільством“), що він в справах віри „конечною“ признав раціоналізм, котрого не признає тепер конечною вже й сама радикальна партія — сего я не міг собі витолкувати, сему я не міг зразу й повірити. Я ждав нетерпеливо хвилі, коли скінчить говорити г. Вергун, щоби упевнитися в тім вєім, що чув. І дїждав ся. Та ледви я почав говорити, солідаризуючись з винятком раціоналізма у вєім з передбєсїдником, мов вихри зірвались, загомоніли зібрані протестами, виміреними против моїх слів, а тим самим і против слів моєго передбєсїдника, г. Вергуна. На тім і стало. Вєі розійшли ся. Коли-ж я спитав самого г. Вергуна, чи можу его бесїду подати до прилюдної відомости, він, а ще скорше его товариші поквалили ся відповісти: „Ну, се, знаєте, можна-би, але... Вкінці, ви самі знаєте, що те, що говорить ся межі чотирма стїнами, а те що і т. д...“ Для мене вистали й ті ляковіні реченя; я пізнав бажаня товаришів з „Буковини“. Їм лаяно стало скомпромітувати себе в очах свого штабу і тих, від котрих вони залежні.

Се вони потвердили зараз же й фактом, скинувши г. Вергуна з предсїдательства. Може бути, що й сам г. Вергун скинув ся, та се річи не змінить. Аж от, безпосередно потім г. Вергун на комерсі по зборах тов. „Січи“ проголошує в друге майже ту саму програмову бесїду перед Січовиками. Хоч тепер з его товаришів ніхто не протестує, протестую я (дарма що був там лиш гостем) не против змієту бесїди, але против її характеру. По тім вєім, що я чув і бачив, г. Вергун перестав в моїх очах бути репрезентантом загалу москвофільської молодежи і речником її думок, отже й не повинен був промавляти на комерсі „Січи“ в характері члена „Буковини“. Промавляючи-ж, він баламутив українську молодіж в „Січи“, котра могла думати, що думки г. Вергуна — то думки товариства „Буковини“, котра могла дальше на тій баламутній основі ще тіснійше здружитися з „Буковиною“, як дружила доси. На мій протест г. Вергун відповів обурєнєм. Чи воно було слушне, осудять читачі на основі того, що я скавав нині. Тоді відповісти г. Вергунови не дозволили мені други „Буковини“ — Січовики, а мому товаришеви по думкам М. Кордубі перебили мову. Про дружбу „Січи“ з тов. „Буковиною“ я на разі не хочу більше говорити; про товариство „Буковину“ додаю ще, що на нових зборах вона в друге вибрала головою г. Вергуна. Чи можна думати тепер, що г. Вергун поправив ся і цофнув свою програму, чи скорше що „Буковина“ ском-

промітувалася і пішла на програму г. Вергуна? Отсе загадка, якої я не беру ся розв'язати. Нехай розв'яжуть її ті, котрим се приїде ся лекше." Найшли собі Січовики товаришів!...

Дрібні вісти.

Чернівці, дня 11. січня 1896. р.

З новим роком бажаємо нашим дописувачам і читателям всякого добра! Тим, що помагали нам при видаванню газети чи то працями своїми чи радою, дякуємо щиро і просимо і в 1896 році нас не забувати. Рівно-ж просимо о дописи з усіх сторін!

З нинішнім числом „Буковини“ розсилаємо заголовну картку до „Неділі“. Звертаємо заравом увагу на запитання до передплати, котрі знаходять ся в руках впр. передплатників і просимо бодай повідомити нас карткою, хто думає і на дальше передплатувати, щоби ми знали, який наклад „Буковини“ друкувати. Також просимо наших прихильників подати нам адреси людей, котрим можна би вислати „Буковину“ на показ.

Іменованя. Старші управителі і начальники урядів салінарних Ал. Маховий і Кар. Нігрін одержали титул і характер радників гірництва. — Управитель магазину продажі тютюну і степнів у Львові Александер Келер іменованій директором того ж магазину. — Почтовий радник Людвик Пикора іменованій старшим радником поштовим у Львові.

Архикнязь Петро Фердинанд вернув передвчера дня 10-го с. м. з своєї відпустки до Чернівців.

В справі еміграції, розслідження причин її і вибраня в тій цілі комісії з 15 членів, послів сойму галицького, говорив п. Вахнянин дня 4. січня в галицькій соймі так:

Еміграція розумна — казав бесідник — єсть зовсім оправдана. В інших державах проявляє ся она кольонізацією заморських країв. У нас нема кольоній, отже нарід емігрує на власну руку і на власне ризико. Еміграція з Галичини відбувала ся у нас від кількадесяти літ, а до півночної Америки була навіть пожадана, бо збогачувала край. Люди ішли для зарібку і значну часть того-ж прислалли до краю на сплату довгів, закупно землі і поправу господарства. Подібна еміграція в цілі заробкованя відбувала ся від давна до Румунії і Бессарабії, до Росії до більших господарств, на Шлеск до копалень вугля, на жнива на Угорщину, а в найновіших часах до Босни і Болгарії.

Той рух — казав бесідник — дасть ся оправдати. І в Росії відбуває ся процес еміграційний з півночі на полудне, а з губернії Полтавської, Харківської, Катеринославської над Амур. Причиною того руху єсть переповненє людсьми полудневої Росії і непоплатність господарства рільного під впливом континентального клімату. Що иньшого теперішня еміграція бразилійська. Її викликали штучно агенти товариства Societa brasiliana metropolitana, котре то товариство зобов'язало ся супротив бразилійського правительства спровадити в Европи до Бразилії мільон людей до 10 літ. Перші транспортні емігрантів ішли в Італію; тепер агенти агаданого товариства звернули свою увагу на Галичину і північну Угорщину. Брак просвіти і нужда пролетаріяту селянського сприяють дуже еміграції. Нарід вірить байкам о богатствах бразилійських і думає, що поправить свою судьбу. Треба при тім пам'ятати о слідуєчих обставинах, котрі дуже сприяють еміграції.

В краю настало перелюдненє. Від 1880 р. до 1895 р. населенє Галичини збільшило ся о 1 мільон, а землі не прибуло. Роздробленє ґрунтів селянських, нераціональна їх управа, дешевість продуктів рільних, більшаючі довги, неурожаї в послідних літ, брак средств меліорацийних, брак добрих пасовищ, піднесенє податку ґрунтового від часу реформи податкової з 1882 р., збільшенє додатків і престацій, брак постій-

ного зарібку — ото причини, що зложили ся на економічний упадок селянства і спонукали еміграцію бразилійську.

Рада — на думку бесідника — була би така: пільги податкові, а іменно: податку ґрунтового і домово-клясового; ревізія катастру ґрунтового; зниженє контингенту податку ґрунтового, реформа належитостей правних, іменно же при спадщинах селянських; проста адміністрація автономічна і зниженє коштів на адміністрацію автономічну. Крім того треба подумати о утвореню інституцій, що подавали би позитивну поміч селянству. Такими інституціями повинні бути спілки селянські, улажені автономічно, котрі доставляли би селянам доброгo насіння, приладів господарських, зближили продуцентів до консументів, научили рільника господарства рационального і доставляли йому дешевого кредиту. Край повинен звернути увагу на „Кружки рільничі“, Читальні „Просвіти“ і каси задаткові, котрі треба би переробити після системи Райфайзена. Сойми иньших країв вняли ся з великою ревностю в послідних літах (від 1892 р.) до заводженя таких кас і винують їх зворотними позичками. Нинішні інституції кредитові єсть руїною для господарств селянських з причини високої стопи процентової, доходчої від 5 до 13 прц. Парцеляція обшарів двірських, де того конче потреба, була би також дуже пожадана.

З тих і иньших причин треба би вибрати комісію еміграційну, котрої задачею буде розслідити дійсні причини еміграції. Рациональної еміграції не треба здержувати, але легкодушну треба здержувати всякими средствами, іменно же енергічним виступованєм против неретельних агентів. Окликом цілої суспільности повинно бути: ретельна і щира опіка над народом, котрий тяжко діткнула теперішня криза рільнича. Суспільність повинна піти в поміч правительству і властям автономічним. Не пересаджуючи, до яких вислідків приїде комісія еміграційна і яких средств єхоче ужити против горячки еміграційної, просив бесідник о вибранє комісії з 15 членів зі всіх партій соймових.

Пала а ухвалила вибрати окрему комісію еміграційну і передати їй внесенє посла Вахнянина.

Рускі написи (по при польскі) мають завести ся з припорученя міністерства судівництва по судах у західній Галичині — як на будинках так і над канцелярїями в середині.

Наука рускої й волоскої мови для урядників краєвого правительства розпочала ся вчера. Рускої мови учить інеп. Попович, а волоскої проф. Настасі по 3 годий на тиждень. Куре тривати ме цілий рік.

Загальні збори тов. Просьвіти відбудуть ся у Львові дня 31. січня 1896 в салі Народного Дому о 10. годий рано. Ранше відбуде ся богослуженє за бл. п. довголітнього голову Просьвіти д-ра Омеляна Огоновского.

Як се назвати? У Вовчинцях є на 200 учеників 4 чи 5, що вміють і по волоски. Задля сих кількох приневолюють в тамошній школі всіх дітей вчитись по волоски. Що-ж на те Gazeta Bucovinei? Вона нарікає в ч. 102 із с. р. на rutenisar-ю волоских дітей. Як се назвати? Не знаємо хіба „Sufertințele noastre“.

На „Народний Дім“ в Чернівцях зложили: совітник Тит Ренкович з Підбужа 5 зр. 3 кр., оо. Добрянський і Кисілевський 1 зр., а п. Едмунд Гладчук, почтмайстер в Путилова, вступив в члени-основателі з вкладкою 50 зр. Всім впр. дателям складає виділ Народного Дому сердечне спасибі.

Румунізаторскі „терпіня“. „Gazeta Bucovinei“ продовжає нарікати на „терпіня“, які мусять зносити Волохи на Буковині. Не звертали-б ми ніякої ваги на ті жалі румунізаторскі, наколи-б они не були вимірені й проти Русинів. Так і сего разу хочемо сказати, якою неправдою воюють союзники наших „консерватистов“ супроти Русинів. „Г. В.“ наводить дотеперішних краєвих інспекторів шкільних і каже, що були то Чехи, котрі розуміли дещо по руски, і таким способом були Русини ф-

ритовані (!) і в сїм вигляді. На се наведемо ми факт, що наколи рускі школи наглядали Чехи, котрі, як сама Г. В. признає, ледво дещо розуміли по руски, то надвір над волоскими школами від 12 років віддано Волохови дир. Ісopesкулови. А коли тепер то само, що Волохи мали вже через 12 років, признано і Русинам, то се не дає румунізаторам спати, бо бачите — вони бажали-б, як се сказав о. Цуркан в раді державній щоб і над рускими школами віддано надвір в руки „випробованого“ румунізатора. Чому не нарікали румунізатори на п. Вислужила? Га, бо тоді радив ним, отже й рускими школами єго spiritus regens п. Ісopesкул, котрий і винайшов був „випробованого“ у румунізаторів інспектора для руских шкіл в особі d. Jancovschi-ого, що, як то тепер показує ся, закирив рускі школи, зрумунізував школи рускі як в Михалчу, і др. громадах. Inde lacrimae румунізаторскі на теперішню управу шкільну, котра спинила трохи румунізаторску буту.

Далі нарікає Г. В. на те, що до комісії кваліфікаційної увійшли „doi Rutenii tineri“ (два народовці). Віримо, що румунізатори воліли-б, аби з рускої мови апробували „вірні піддані“ дир. Ісopesкул-а „русскі консерватисти“, як се через 20 літ на шкоду руского шкільництва робив пок. Глібовицкий, від котрого хіба хто не хотів, не мав кваліфікації з руского, наколи з волоского майже нікого з Русинів не апробовано. Таким чином заняли перекинъчики нині місця учительскі в мішаних школах, румунізуючи рускі діти зі всієї сили. Але Г. В. маскує отсю властиву причину свого жалю, а наводить иньшу, таку, що двоє Русинів іменовано членами комісії на те, аби помогли переголосувати Волохів при кваліфікаціях з волоскої мови. Поминувши то, що комісія має 15 членів, із котрих 8, отже більшість належить до табору румунізаторів і їх помічників, треба ще знати й те, що над кваліфікацією з волоскої мови рішають лиш члени, що належать лиш до дотичної секції, котра складає ся з 5 Волохів, 1 румунізаторского помагача, і тільки одного однієского Німця. Чи можна-ж тут говорити о майоризації Волохів через иньших членів комісії?

Оттакою неправдою воює Г. В. єдино проти обмеженя румунізації Русинів. Отсе підстава їх жалів на мнїмі „терпіня“ Волохів! І ся газета є органом союзників наших „консерватистов“, котрі мимо того йдуть з румунізаторами рука в руку. А чому? Бо наші „консерватисти“ то майже самі москoвскі перекинъчики, що ще гірщ румунізаторів противні поступови народної справи рускої після засади: Нехай пропадають Русини, коли не хотять бути Москалями.

Товариство буковинських лікарів в дбуде дня 17-го с. м. о 7-ій годий вечером свої звичайні загальні збори; на порядку деннім стоїть окрім справозданя виділу, вибору нового виділу, також внесенє правительственного радника д-ра Василя Ключенка, щоби товариство відбудуло слідуєчої осени вандрівку до Сольки або Дорни.

Буковинська палата торговельна і промислова вибрала поновно своїм президентом Фридриха Лянґенгана, заступником президентом Давида Тітінґера а провізоричним председателем Йосифа Грегора.

„Concordia“ полїг. тов. волоске скликає знов головні збори на 20. с. м., бо з виділу повиступали скрайні елементи. Можна собі подумати, які то загорільці, коли орган тов. „Gazeta Bucovinei“ є виразом „уміркованої“ більшости.

Німецкий консулат для Галичини і Буковини рішено засновати у Львові і поручено управу єго легатійному радникови бар. Спеєґардтови, котрий свій новий уряд перебере в другій половині місяця лютого.

Давне жаданє краю виступає тепер на ново на перший план. Іменно задумують тепер реорганізацію залізниць; генеральну дирекцію хочуть знести, а основати одинайцять дирекцій руху, з котрих чотири стояли-б під управою радників двору і мали ширший круг ді-

лани, а прочі сім дирекцій мали бм вузший круг ділани і стояли бм під управою правительственних радників. Отже тепер час, щоби подумати о заспокоєню справедливого жадани краю, о заснованю дирекції руху в Чернівцях. Соім вже не раз мав нагоду в сій справі висказати свою гадку, отже тепер мабуть ще раз і то з успіхом уміне ся о своє право.

Померли: Василь Дідошак, доктор права, адвокат краєвий в Калуші (перед тим в Бучачі) дня 7. с. м. Прожив не більше як 90 літ. Покійник був одним з найцірїйших патріотично-наредовців і тішив ся загальною симпатією. Грудна недуга забрала нам его перед часом. — Андрей Дроздовский, парох з Мохначки нижньої, мушиньского деканата, в 51. році життя а 20-ім сьвященства. — Юліян Дуркот, сьвященик, помер у свого батька, сьвященика в Новій Весі в 31. р. життя. — В Липску помер славний книгарник Антін Пилип Реклам в 89-ім році життя, котрий прославив ся заснованем німецької Universal-Bibliothek, чим став дуже популярний.

ТЕЛЕГРАМИ „БУКОВИНИ“

з дня 11. січня 1896 р.

Берно моравске. В соїмі поставили пос. Зачек і тов. внесене на основане чеського університету в Моравії.

Прага. Молодочех Енгель виїс вибір бюджетової комісії з 22 членів, іменно по 7 з великої посїлости і громадскої курії, а 8 з членів міскої курії. Пос. Рус бачить в тім виступ Чехів против старої позиції Німців в соїмі. Пос. Букой виїс вибір комісії по половинї з курії і цілої палати, для бюджетової комісії вибір 24 членів, по 4 з кожної курії, 12 з цілої палати. Намістник гр. Тун підніс, що виглядало би мов несправедливість, коли-б число заступників німецького народу в порівнаню до чеського народу зменьшено. Приято внесене Букойа. При виборі вибрала міска курія двох Німців і двох Чехів, сїльска трьох Чехів і одного Німця, а велика посїлсть своїх чотирох кандидатів; з цілої палати вибрано чотирох кандидатів; з цілої палати вибрано чотирох дідичів, п'ятох Німців і трьох Чехів, значить в бюджетовій комісії має кожда партія вісьмох своїх заступників.

Прага. В соїмі поставили Молодочехи Адамек, Немень, Кречи і тов. внесене, щоби соім з нагоди 50-літнього ювелею нановани нашого цїсаря основав фонд цїсаря Франц Йосифа в сумї 500.000 зр. для дрібного помвслу.

Будапешт. Внесене пос. Угрона, щоби перервати переговори з австрійским правительством в справі угоди, відкинено більшостію голосів.

Котвиця

Liniment. Capsici comp.

з аптики Ріхтера в Празї, загально признаний знаменитий усмирюючий лік на втиранє: по цїні 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всіх аптиках. Просимо жадати сей загально улюблений домашний лік просто під назвою

Ріхтера Liniment з котвицею і приймати з острожностію лише флашки зі знаням значком охоронним „Котвиця“ 60 лише ті правдиві.

Аптика Ріхтера під золотим львом у Празї.

Отсим маємо честь повідомити вив. передплатників і читателїв, що наша часопись

БУКОВИНА

з новим 1896 роком почне виходити **ЩОДНЯ** крім неділь і сьвят. Доси, як звістно, появляла ся наша часопись чотири рази в тиждень з недільним додатком; тепер **БЕЗ ПІДВИСШЕНЯ ПЕРЕДПЛАТИ**, будуть наші передплатники діставати „**БУКОВИНУ**“ **ЩОДНЯ**.

Передплата на „**БУКОВИНУ**“ в 1896 році виносить на цілий рік **10 зр.**, на пів року **5 зр.**, на чверть року **2 зр., 50 кр.**, місячно **1 зр.**

Крім того без ніякої доплати одержать наші читателї в протягу 1896 року яко премію **ТВОРИ Ю. ФЕДЬКОВИЧА**.

в котрих перший том станемо зараз друкувати, скоро тільки урядимо власну друкарню, що наступить в лютім 1896 року.

Відтак, умовившись з книгарнею товариства ім. Шевченка у Львові, подаємо нашим вив. передплатникам нагоду до купна руских книжок

по значно зниженій цїні.

А іменно о 33 проц. знижаємо цїну на сї книжки (в скобках подана книгарска цїна):

Івана Нечуя Левіцького: Над чорним морем повість 90 кр., Кайдашева сім'я повість 50 кр., Поміж ворогами повість 50 кр.

Вас. Чайченка: Твори том I. 80 кр., т. II. 60 кр., т. III. 80 кр.; Під хмарним небом — поезії ч. I. 1 зр., Книга казок поезії ч. II. 60 кр., Книга байок 50 кр.

Троф. Зіньківського: Твори ч. I. і II. по 1 зр.

Степ. Руданьского: Твори ч. I. 40 кр.

П. Куліша: Хуторна поезія 50 кр.

Дрозда: В гостях добре, дома ліше, оповіданє 50 кр.

Ник. Устияловича: Повісти 85 кр.

Ник. Гоголя: Вечерниці 10 кр.

Евг. Гребінки: Чайковський, повість 70 кр.

Б. Т. Подолєнка: За громаду, хронїка 20 кр.

Г. Данилевского: Збігці в Новоросії, повість 1 зр.

М. Школицька: Між народ, повість 20 кр.

Ієрстекера: Розбишаки на ріцї Місієні 80 кр.

О. Кешана: Сибір т. I. і 2. — 1 зр. 20 кр.

О. Партицького: Історія старинна Галичини 3 зр.

Д-ра Костя Левіцького: Німецько-руський словар правничий 3 зр. 50 кр.

І. Баштowego: Українство на літературних позвах в Московщиню 50 кр.

Байди: Переклад Одисеї т. I. і II. 2 зр. 20 кр.

Два образи олійні: Гуцул і Гуцулка по 50 кр.

Відає тов. „**Руска Рада**“ в Чернівцях.

Ми подали при книжках книгарску цїну; для передплатників „**Буковини**“ они коштують о третину таьше.

Відтак передплатники „**Буковини**“ можуть о 25 проц. дешевше, як в книгарні, закупити собі книжки про **ІСТОРІЮ РУСИ**.

Стефана Качали: Коротка історія Руси 1.00

Миколи Костомарова: Руска історія в житєписях 3 томи 1.00

Історичні монографії т. I. 2.00

Богдан Хмельницький т. I, II, III, IV. 6.40

Гетьм. Ів. Виговского і Юр. Хмельницького 1.60

Гетьманованє Брюховецького 1.25

Гетьманованє Дамяна Многогрішного 1.25

Гетьманованє Самійловича 1.25

В. Антоновича і Д. Гловайского: Історія велик. Князівства литов. 1.60

Д. Гловайского: Княжий період до Володимира Мономаха ч. I. 1.60

Княжий період до Данила Галицького ч. 2. 1.80

Смирнова, Дашкевича, Шараневича: Монографії до істор. Гал. Руси 1.50

Замість 22 зр. 15 кр. ті книжки коштують для передплатників „**Буковини**“ ліше 16 зр. 50 кр.

З замовленнями на ті книжки треба удавати ся до книгарні товариства ім. Шевченка у Львові ул. академична ч. 8., котра буде повідомлена, чи купуючий єсть передплатником нашої газети, чи ні.

Крім того маємо в редакції на складі оповіданє Т. Галіпа

Перші Зорї і оповіданє О. Я. Кониського: В день сьвято

волі, котре продаємо своїм передплатникам о половину дешевш

перше оповіданє 15 кр. замість 30 кр., друге 5 кр. замість 10 кр.,

пересилкою о 5 кр. більше.

Тим способом подаємо нашим вив. передплатникам користи та

кі, яких при передплатуваню иньших щоденних часописей руских не

мають, не згадуючи вже й про се, що передплата на **Буковину** най-

дешевша.

Відповідає за редакцію Осип Маковей.

З друкарні Г. Чоппа

